

1949 m. birželio 8 d. Raseinių aps. Viduklės vls. Griaužų k. apylinkėse (dabar – Raseinių r. sav.) karinė čekistų grupė, lydima agento, aptiko septynis partizanus. Per susišaudymą žuvo Kęstučio apygardos vado antrasis pavaduotojas ir Birutės rinktinės vadas **Edmundas Kurtinaitis-Kalnius** bei grupės vadas **Stasys Šneideris-Varguolis**.

Žuvusiųjų palaikai niekinti Raseiniuose. Tiksliai užkasimo vieta nenustatyta.

Vakarų Lietuvos partizanų sritis, Atlasas: Kęstučio, Prisikėlimo ir Žemaičių apygardos, Vilnius: LGGRTC, 2010, p. 63.

„Raseinių krašto partizanų štabo viršininku buvo Pakarklis-Kilpa (Alfonsas Augustinas Pakarklis-Kilpa, Puta) iš Raseinių. Jo pavaduotoju buvo Antanavičius-Senkus (Edmundas Kurtinaitis-Senkus, Kalnius) iš Alėjų. Štabas vis kilnojosi. Kurį laiką ir mano sodyboje buvo.

Antanavičius-Senkus vadovavo partizanų būriui, kuriame kovojo Šneideraitis (ar Šneideris)-Varguolis, kilęs nuo Pakražančio, Jucius iš Tukių (pastarojo brolis buvo ryšininkas) ir kiti vyrai.

Aš buvau ryšininkas. Mano slapyvardis buvo Beržas, o vėliau berods Kelmas.

Kada tai buvo, nebeprisimenu. Partizanai, gal 21 vyras, ilsėjosi Kanapinės miškelyje (Šešuvies slėnyje, prie Graužų kaimo), ruošėsi maudytis. Gražuose seniau gyveno tokie Barauskai. Vienas jų, Zigmantas Barauskas, toks „netikras“ buvo – tai prie partizanų dėjosi, tai prie raudonųjų. Taigi įtariama, kad jis partizanus ir išdavė. Ko gero, būtų užklupę visai netikėtai ir visus išžudę, bet tuose Gražuose gyveno ir toks Motiejus Akramas (dabar jau miręs). Jis tuo metu dengė stogą ir iš tolo pamatė vietovę supančius rusus. Jis pasiuntė savo sūnų, ir šis partizanus išpėjo.

Rusai, kokie 200 kareivių, slinko nuo Graužų ir Pašešuvio. Partizanai kovėsi gudriai – įviliojo juos į Šešuvies slėnį, į dešinę upės krantą, vietovėn, vadinama Pūdžiške (Molavėnų km.). Berods jau susišaudymo pradžioje žuvo partizanas Šneideraitis-Varguolis. Pūdžiškėje keli partizanai dengė, o kiti traukė geležinkelio link (vėl kėlėsi į kairįjį Šešuvies krantą). Deja, kai pakilo virš upės slėnio, į juos ugnį paleido rusų kulkosvaidininkas. Sužeidė Antanavičių-Senkų. (O gal ir Šneideraitis čia žuvo, neprisimenu). Jis trauktis nebegalėjo ir nusišovė (mano sodyba netoliese – girdėjau pavienį šūvį). Kiti partizanai, net tie, kurie dengė, atitraukė sėkmingai, ramiai. Praeidami pro sodybą dar ranka pamojavo. O rusai dar ilgai bijojo per Šešuvį keltis. Kai pagaliau persikėlė ir išlipo iš slėnio, čia juos apšaudė jų pačių kulkosvaidininkai. Žuvusius partizanus išvežė ar į Viduklę, ar į Raseinius.

Kai per Molavėnus ėjo melioracija, vienoje sodybviečių liko kryžius. Tai vienas žmogus jį perkėlė, pastatė netoli Antanavičiaus žuvimo vietos (jis nusišovė slėnio šlaite, stačioje įkrantėje, aukščiau kryžiaus).

Mane patį už ryšius su partizanais nuteisė 25 metams ir išvežė į Komiją.“

Mūšis Molavėnuose (Pasakojo Jonas Damavičius. Užrašė Vytenis Almonaitis), Laisvės kovų archyvas, Nr. 19, Kaunas, 1996, p. 209–210.

Edmundas Kurtinaitis – Kupriškių pradžios mokyklos vedėjas 1940 m. Lietuvos centrinis valstybės archyvas

EDMUNDAS KURTINAITIS-SENKUS, KALNIUS

1919 12 02–1949 06 08

Edmundas Kurtinaitis, Viktoro, gimė 1919 m. gruodžio 2 d. Šiaulių aps. Stačiūnų vls. Eleniškių k. Tėvas dirbo geležinkelio tarnautoju, mama namų šeimininkė. Buvo jauniausias šeimoje, turėjo vyresnį brolį Ričardą ir seserį Liudviką.

1937 m. baigė šešias Šiaulių gimnazijos klases. 1939 m. birželio 19 d. baigęs Šiaulių mokytojų seminariją nuo birželio 27 d. iki rugpjūčio 3 d. dirbo auklėtoju Šiaulių aps. Padubysio vls. esančioje Pageluvos vaikų kolonijoje. 1939 m. rugsėjo 1 d. pradėjo dirbti jaunesniuoju Raseinių aps. Kelmės vls. Kupriškių mokyklos mokytoju, o tu pačių metų lapkričio 1 d. buvo paskirtas šios mokyklos vedėju. Priklausė Kelmės skyriaus Švietimo ir meno darbuotojų profesinei sąjungai. 1940 m. vasario 16 d. tapo kandidatu į Lietuvos šaulių sąjungą. Tuo metu gyveno Raseinių aps. Kelmės vls. Topolynės vnk.

1941 m. rugsėjo 16 d. pačiam prašant E. Kurtinaitis buvo perkeltas mokytoju į Kelmės vls. Liolių mokyklą. 1942 m. sausio 1 d. jam suteiktas 1-ojo, 1944 m. sausio 1 d. – 2-ojo mokytojo lygis.

Kęstučio apygardos štabo nariai. Iš kairės: pirmas – Krizostomas Labanauskas-Justas, antras – Edmundas Kurtinaitis-Kalnius su bendražygiais. Iš Okupacijų ir laisvės kovų muziejaus rinkinių

1942 m. gruodžio 28 d. vedė Tamarą Šidlauskaitę. Augino du vaikus.

Kaip teigia liudininkai, prieš išeidamas partizanauti dirbo Raseinių aps. Raseinių vls. Alėjų mokyklos mokytoju.

Partizanas nuo 1946 m. 1947 m. gegužės 20–25 d. vykusiame apygardos vadų pasitarime Joną Žemaitį išrinkus Jungtinės Kęstučio apygardos vadu, E. Kurtinaitis buvo paskirtas Savanorio (vėliau pervadintos Knygnešio, Gintaro vardu) rinktinės vadu. Kęstučio apygardos vado antrasis pavaduotojas ir Birutės rinktinės vadas.

Žmona mokytoja T. Kurtinaitienė suimta 1946 m. birželio 21 d. Buvo verčiama eiti ieškoti vyro, kad įkalbėtų jį legalizuotis. Vaikai atimti ir išvežti į Vilniaus vaikų namus. Kalinta Raseiniuose, Kaune. 1946 m. spalio 24 d. nuteista dešimčiai metų lagerio ir penkeriems tremties. Nuo 1947 m. rugsėjo 20 d. kalėjo Norillage Krasnojarsko kr., vėliau buvo tremtyje Krasnojarsko kr. Paleista 1956 m. balandžio 16 d.

1999 m. gruodžio 24 d. E. Kurtinaičiui pripažintas kario savanorio statusas, Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro 2000 m. sausio 4 d. įsakymu jam suteiktas majoro laipsnis (po mirties).

STASYS ŠNEIDERIS-VARGUOLIS

1925 (1924?)–1949 06 08

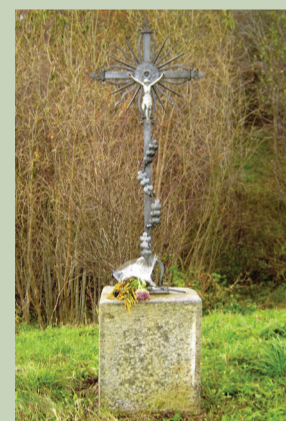
Stasys Šneideris, Juozo, g. 1925 (1924?) m. Raseinių aps. Kražių vls. Padvarninkų k.

1944 m., prasidėjus antrajai sovietų okupacijai, kartu su broliu Jonu-Naktimi (g. 1920 m.) tapo Raseinių aps. Kražių vls. veikusio Raudgirio būrio partizanais. Kęstučio apygardos Birutės rinktinės grupės vadas.

Brolis Jungtinės Kęstučio apygardos partizanas J. Šneideris suimtas 1947 m. sausio 30 d. Kalintas Tauragėje. 1948 m. birželio 10 d. nuteistas dešimčiai metų lagerio. Kalintas Gorlage, Krasnojarsko kr. Buvo tremtyje Krasnojarsko kr. Paleistas 1956 m. gegužės 13 d. 1999 m. liepos 2 d. jam suteiktas kario savanorio statusas.

Kęstučio apygardos Birutės rinktinės štabo nariai. Stasys Šneideris-Varguolis (kairėje) ir Krizostomas Labanauskas-Justas (dešinėje). Iš Okupacijų ir laisvės kovų muziejaus rinkinių

PRIE MOLAVĖNŲ
PILIAKALNIO
1949 06 08
ŽUVO KĘSTUČIO
APYGARDOS
GINTARO RINKTINĖS
PARTIZANAI

APYGARDOS VADO
PAVADUOTOJAS,
RINKTINĖS VADAS
EDMUNDAS
KURTINAITIS
KALNIUS
G. 1919 M.

GRUPĖS VADAS
STASYS
ŠNEIDERIS
VARGUOLIS
G. 1925 M.

Kryžius ir tipinis atminimo ženklas 1949 m. birželio 8 d. kaime prie Molavėnų piliakalnio žuvusiems Kęstučio apygardos antrajam pavaduotojui ir Birutės rinktinės vadui E. Kurtinaičiui-Kalniui ir grupės vadui S. Šneideriui-Varguoliui atminti. Bendras kryžiaus ir tipinio atminimo ženklas, įrašų jame vaizdas. Raseinių r. Nemakščių sen. Molavėnų k. Kryžius pastatytas partizanų ryšininko V. Petravičiaus rūpesčiu. Tipinio atminimo ženklo aut. dizaineris Romas Navickas. Abu atidengti 2006 m. spalio 25 d. L. Kordušienės nuotr., 2010 m.